

[Redacted]

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

7. maj 2018

[Redacted]

1. Du klagede den 27. september 2016 til Folketingets Ombudsmand over Kulturministeriets afgørelse af 22. september 2016 om afslag på aktindsigt i fem dokumenter vedrørende ministeriets kontakt med kongehuset om kronprinsens stillingtagen i forbindelse med IOC's beslutning om at fratage eller ikke fratage Rusland retten til at deltage i OL 2016. Det drejer sig om akt nr. 1, 2, 3, 4 og 5 på sagsnr. 16/03031.

Kulturministeriet bemærker, at ministeriet oprindeligt i sin afgørelse af 22. september 2016 undtog alle oplysningerne i de pågældende dokumenter fra retten til aktindsigt efter offentlighedslovens § 33, nr. 5. Under klagesagens behandling ved ombudsmanden fandt Kulturministeriet det imidlertid mest rigtigt, at dokumenterne blev undtaget fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, om interne dokumenter.

Ombudsmanden bemærker i sin udtalelse i sagen, at IOC efter det oplyste er en privat organisation, og at kronprisen er valgt ind i IOC i sin personlige egenskab. På den baggrund er det ombudsmandens opfattelse, at brevvekslingen mellem Kulturministeriet og kongehuset i den foreliggende sag ikke skete som led i statsstyret, og at Kulturministeriet og kongehuset derfor ikke kunne betragtes som én og samme myndighed. De omhandlede dokumenter var derfor efter ombudsmandens opfattelse ikke interne efter offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1.

På den baggrund er der efter ombudsmandens opfattelse ret til aktindsigt i dokumenterne, medmindre de kan undtages i medfør af andre bestemmelser i offentlighedsloven. Ombudsmanden bemærker i tilknytning hertil, at ombudsmanden ikke har taget stilling til, i hvilket omfang dokumenterne eventuelt vil kunne undtages fra aktindsigt efter andre bestemmelser i offentlighedsloven end § 23, stk. 1, nr. 1.

Ombudsmanden har i anledning af din klage henstillet til, at Kulturministeriet genoptager sagen med henblik på at træffe ny afgørelse om de pågældende dokumenter.

Kulturministeriet tager ombudsmandens konklusioner til efterretning.

2. Kulturministeriet har på baggrund af ombudsmandens udtalelse gennemgået akt nr. 1, 2, 3, 4 og 5 på sagsnr. 16/03031 på ny med henblik på at foretage en vurdering af, om dokumenterne og/eller oplysninger heri kan undtages fra aktindsigt efter andre bestemmelser i offentlighedsloven, herunder særligt § 33, nr. 5.

Det bemærkes indledningsvis, at Kulturministeriet oprindeligt i sin afgørelse af 22. september 2016 ikke anså oplysninger i akt nr. 2, linje 38-59 for omfattet af aktindsigtsanmodningen. Under klagesagens behandling ved ombudsmanden fandt Kulturministeriet det imidlertid mest rigtigt, at de pågældende oplysninger alligevel blev anset for omfattet af anmodningen, jf. Kulturministeriets supplerende udtalelse af 9. maj 2017. Kulturministeriet kan forsat henholde sig til denne vurdering.

Det er Kulturministeriets opfattelse, at tre dokumenter, der var vedhæftet e-mailen af 30. juli 2016 som bilag (akt nr. 4), rettelig burde have været udleveret i forbindelse med afgørelsen af 22. september 2016. Kulturministeriet bemærker i tilknytning hertil, at der er tale om eksterne dokumenter, som er offentligt tilgængelige.

Endvidere finder Kulturministeriet, at du bør meddeles aktindsigt i de oplysninger i akt nr. 1 og akt nr. 4, der er udleveret som ekstraheringspligtige oplysninger efter offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., i forbindelse med klagesagens behandling ved ombudsmanden. Kulturministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at de pågældende oplysninger herved er gjort offentligt tilgængelige.

- ./ Det bemærkes, at de dokumenter og oplysninger, som du gives aktindsigt i, allerede er udleveret til dig i forbindelse med klagesagens behandling ved ombudsmanden. Kulturministeriet henviser dig derfor til ministeriets supplerende udtalelse af 9. maj 2017, der vedlægges med bilag.

Herudover vedlægges bemærkningsark med oversigt over de omhandlede dokumenter i genoptagelsessagen. Det bemærkes i tilknytning hertil, at Kulturministeriet har undtaget enkelte dokumenter og en række oplysninger fra din adgang til aktindsigt, jf. nedenfor. Det er ud for hver enkelt indførsel på bemærkningsarket anført, hvis og i givet fald efter hvilken bestemmelse i offentlighedsloven de pågældende dokumenter og oplysninger er undtaget.

3. Det følger af offentlighedslovens § 32, stk. 1, at retten til aktindsigt kan begrænses af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser mv., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, i det omfang fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser eller lignende.

Kulturministeriet har i medfør af offentlighedslovens § 32, stk. 1, undtaget en række ikke-offentliggjorte oplysninger i akt nr. 2, der vedrører tilkendegivelser fra det daværende EU-formandskab og de øvrige EU-medlemsstater. Der er herved lagt vægt på, at

oplysningerne er udvekslet som led i et diplomatisk samarbejde, hvor der gælder en stiltiende indbyrdes anerkendt og efterlevet kutyme om fortrolighed.

Kulturministeriet har endvidere undtaget en række oplysninger fra adgangen til aktindsigt efter offentlighedslovens § 33, nr. 5, hvorefter retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet. Det drejer sig om oplysninger om Kulturministeriets kontakt til kongehuset vedrørende IOC, herunder oplysninger om regeringens holdning til politiske spørgsmål med berøring til IOC.

Det fremgår af forarbejderne til offentlighedslovens § 33, nr. 5, at bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde og alene forudsættes anvendt, hvor hemmeligholdelse af hensyn til private og offentlige interesser er klart påkrævet.

Endvidere fremgår det, at bestemmelsen i første række skal tilgodese beskyttelsesinteresser, der som sådan er anerkendt i lovens øvrige undtagelsesbestemmelser, men hvor de udtrykkelige bestemmelser har vist sig at være utilstrækkelige. Bestemmelsen kan imidlertid også i særlige tilfælde anvendes til at varetage beskyttelsesinteresser, der ikke har en snæver sammenhæng med de interesser, der er kommet til udtryk i undtagelsesbestemmelserne.

Bestemmelsen kan, jf. også Offentlighedsloven med kommentarer, side 685, alene anvendes efter en konkret vurdering af, om der er en nærliggende fare for, at de i bestemmelsen nævnte beskyttelsesinteresser vil lide skade (af betydning), hvis der meddeles aktindsigt.

Kulturministeriet har ved vurderingen lagt vægt på, at rollefordelingen mellem regeringen og regenten (kongehuset) i det danske statstyre indebærer, at medlemmerne af kongehuset som altovervejende hovedregel ikke vil kunne udtale sig offentligt om emner, hvor regeringen har eller kan forventes at få en politisk holdning, uden at medlemmerne af kongehuset har sikret sig, at udtalelsen ikke er i strid med regeringens linje. Det gælder i kronprinsens tilfælde også, når han varetager sit virke som medlem af IOC, uanset at kronprisen er valgt ind i sin personlige egenskab.

Kontakten til kongehuset i sager som den foreliggende har således til formål at sikre, at kongehuset har den information, der gør, at kongehuset inden for rammerne af den danske styreform, der er fastlagt i grundloven, kan agere neutralt i forhold til politiske anliggender. Kontakten sikrer endvidere, at kronprinsen har et grundlag for i IOC at tage stilling i forhold til andre anliggender, f.eks. til at udtale sig om emner, som ikke er af politisk karakter.

Der er efter Kulturministeriets opfattelse tale om en helt særlig situation, hvor udvekslingen af oplysninger med kongehuset er påkrævet for, at kronprinsen kan varetage sit virke som medlem af IOC inden for rammerne af den danske styreform, herunder at

sikre, at kronprisen er orienteret om, hvornår kronprinsens handlinger og/eller ytringer kan få politisk betydning og dermed gå ud over grænserne for det frirum, som kronprinsen har til at agere i sin personlige egenskab.

Det er i den forbindelse afgørende, at udvekslingen af oplysninger kan ske på en fri og formløs måde, og at udvekslingen også kan omfatte regeringens foreløbige eller ikke-offentliggjorte overvejelser.

Hvis ikke udvekslingen af oplysninger mellem regeringen og kongehuset i et tilfælde som det foreliggende kan foregå i fortrolighed og på den beskrevne måde, vil der være en nærliggende fare for, at udvekslingen af oplysninger vil begrænses eller ikke vil kunne foregå på samme frie og formløse måde, hvilket vil være til væsentlig skade for de hensyn, der ligger bag udvekslingen af oplysninger.

Disse forhold fører efter Kulturministeriets opfattelse til, at oplysninger, der på denne måde er udvekslet med kongehuset i vidt omfang efter en konkret vurdering vil kunne undtages fra retten til aktindsigt efter offentlighedslovens § 33, nr. 5.

I forhold til de dokumenter, der er omfattet af genoptagelsessagen, har Kulturministeriet på den nævnte baggrund efter en konkret vurdering af oplysninger i akt nr. 1, 2, 3, 4 og 5 fundet, at akt nr. 3 og 5 samt en række oplysninger i akt nr. 1, 2 og 4 bør undtages fra adgangen til aktindsigt efter offentlighedslovens § 33, nr. 5.

Det bemærkes, at Kulturministeriet ved undtagelsen af oplysninger i akt nr. 1, 2 og 3 efter offentlighedslovens § 33, nr. 5, udover de nævnte hensyn tillige har lagt vægt på, at der i sagen er et særligt hensyn at tage til regeringens interne politiske beslutningsproces, herunder at en udlevering af de pågældende oplysninger vil kunne afdække regeringens interne politisk-taktiske overvejelser og vurderinger i forbindelse med IOC's beslutning om at fratage eller ikke fratage Rusland retten til at deltage i OL 2016.

Kulturministeriet finder det således også på den anførte baggrund klart påkrævet at undtage de pågældende dokumenter og oplysninger fra aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 33, nr. 5.

4. Princippet om meroffentlighed, jf. offentlighedslovens § 14, stk. 1, er indgået i Kulturministeriets overvejelser i forbindelse med behandlingen af anmodningen om aktindsigt.

Kulturministeriet har imidlertid ikke fundet grundlag for at meddele dig aktindsigt i videre omfang. Kulturministeriet har i den forbindelse foretaget en afvejning mellem på den ene side de beskyttelsesinteresser, der ligger bag reglerne i offentlighedslovens § 32, stk. 1, og § 33, nr. 5, og på den anden side den interesse, du som journalist må antages at have i, at anmodningen imødekommes fuldt ud.

Det bemærkes endeligt, at Kulturministeriet ikke har taget stilling til andre dokumenter end de oven for nævnte, som er omfattet af din klage af 22. september 2016 til Folketinget Ombudsmand.

5. Kopi af dette brev er sendt til Folketingets Ombudsmand til orientering.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bente Skovgaard Kristensen', with a stylized flourish at the end.

Bente Skovgaard Kristensen
Afdelingschef